

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita Reverendi Patris Vincentii Carafæ, Septimi Societatis Jesu Generalis

Bartoli, Daniello

Leodii, 1655

Cap. IV. Vincentii vita in Societate, Tirocinii, studiorum, ac magisterii
tempore.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42928

quod Spiritui Sancto debitum sit. Siquidem ejus rei ignarum, neque velle neque posse ex ea quidquam sibi arrogare. Quibus dictis hominem citato gradu reliquit. sed nimirum pudor ipsum secutus est, proditæ virtutis non inidoneus testis, & negatæ latentisve amicus proditor. Certè trinam illam tam prodigiosam mutationem Vincentii meritis ascribunt hodieque, qui sensere fratres, sancteque affirmant omnes tres, prius quàm colobion induissent, ne in mentem quidem sibi venisse religiosæ vitæ, eoque induto continuo ejus desiderio tactos atque dein ad eam perpulsos fuisse, quasi thoraculo illi Vincentiani pectoris ardor adhæsisset.

C A P U T IV.

Vincentii vita in Societate, Tirocinii, studiorum, ac Magisterii tempore.

Seipsū
vincit
ac de-
primit

CUM Vincentius in media aula religiosæ vitæ modum tenuisset, Probationis domus non virtutis tirocinium, sed

sed eximiæ sanctitatis palæstra illi fuit. Itaque fræno potiùs quàm stimulis ab ipso initio opus habuit. Necdum sæculi vestes exuerat, dum iussus statis horis certam horti partem inutilibus ac noxiis herbis radicibusque fruticum purgare, impigrè constanterque paruit. Post laboris triduum, animadversum est manus illi præter modum intumuisse. Causam rogatus celare conatus est, sed tandem expressum est ex urticarum ruborumque tractatione tumorem esse profectum, quæ ille ut tactus delicias avidè corripuerat. Dein religioso amictu donatus, atque in aliorum tironum consortium admissus, tantam sui demissionem contemptumque præ se tulit, quasi mortalium novissimus foret. Quam opinionem altè animo impressam, ut aliis ingereret; frequenter communis mensæ tempore cibum ex aliis mendicabat, quem ad Novitiorum pedes humi sedens esitabat: utque mendicabulum insignius ageret, quæcumque mendicanti porrigebantur, eadem scutellâ excepta, atque confusa hauriebat. Respuisset certè quidem ea stomachus minimè ad huiusmodi naturâ horridas confusiones fa-

ctus, aut etiam reddidisset: præsertim cum solus aspectus nauseam aliis provocaret: sed & illum virtus subigebat. quæ etiam suum Carafæ nomen, quia splendidum & perillustre, minus gratum illi reddidit. Quare à Præsidibus contendit ut cum obscuriore vel incognito mutare illud liceret. Quod cum minimè concederetur, illius fastidium ingeniosis quibusdam humiliorum natalium figmentis fallere conabatur. Cujus generis est, quod cum in communi triclinio de Societatis more tironum mores censerentur, ubi quisque materiam scripto promit ad se deprimendum idoneam, evulgavit ipse matrem sibi esse lotricem, patrem verò vitam opificio sustentare. Ceteris porrò minimè id capientibus, cum quæsisset quispiam, quæ citra mendacium proferretur, respondit rem sic habere, quòd lotrix ei nutrix fuerit, cujus maritus operarius: illam enim matris loco haberi posse, adeoque & hunc patris, quando sui despiciendi locus ac tempus esset. Frequens etiam urbem Neapolim obibat, stipem ostiatim emendicans, aptis mendicabulo vestibibus. Aliàs asinum per ejus compita agitans, fordi-

fordibus hinc & inde collectis illum onerabat, idque iis præsertim ac studiosè locis, ubi nobilium virorum corona frequentior. & gloriari tum potissimè ac gestire videbatur.

Scio hæc & ejusmodi subinde à tironibus aliis agitari sui potiùs vincendi gratiâ, quàm ex sincera animi demissione victoriaque. Sed in novitio nostro non novitiam, sed adultam etiam tum virtutem extitisse luculentè demonstro. Solet Societas probandis tironum animis eos peregrinatum mittere ternos ac pedestres, propè aut procul pro ætatis ac virium discrimine, ea lege ut victu hospitioque emendicatis utantur. Id quod S.N. Pater suavi providentia instituit, ut jam inde ab exordio vitæ religiosæ existimationi gloriæque mundanæ paternæque domus commodis mutuum remittentes, discant à providentia caritateque Numinis totipendere. His sponte accedunt exercendæ patientiæ humilitatisque occasiones nec paucæ nec exiguæ: mortalium nonnullis parum humaniter eos hospitio excipientibus, nonnullis calumniarum, quàm stipis in eos largioribus, Jesuitarum

Ex intimo demissionis, sensu,

velut fato; quorum vitæ ratio, cùm in quærenda salute aliena, cunctisque beneficiendo, sita sit, complurium maledicentiâ odioque pensatur. Vincentio porrò peregrinatio ad montem Cassinum obtigit: & cùm discedendi tempus adfuit, inter amplexus traditæ sunt à Magistro Societatis litteræ patentes, conditionis peregrinantium indices: quæ traditio argumentum est alicujus in duos comites imperii. Porrò levissima hæc honoris umbra potiùs, quàm honor, sic illum afflixit, ut illicò humi prostratus summississimis precibus eum deprecaretur, precesque rationibus congestis firmare conaretur, quas ex ineptitudine sua ad tantillum officii, & unde unde poterat, operosè, pariter ac sincerè ducebat: usque eò ut Magistrum ad commiserationem sui, atque ad tradendas uni comitum literas perpulerit. Tum verò quasi è gravissimo periculo ereptus, alacer & gaudio triumphans erexit se in pedes, & iter ingressus est. Nec diu cunctatus, instat apud socios, ut sarcinulas suis unius humeris imponant, quippe ipsis robustioris. Deinde ad hospitium appulsos urget, seipsum ut
finant

finant eorum calceos luto, vestes pulvere ac cœno purgare, lectos sternere, cetera servorum obsequia obire; idem speciosum velum humilitati prætexens, quòd cum viribus polleret præ aliis, ex Dei eas conferentis consilio ac voluntate easdem illis commodare deberet. Certè aliàs quoque, quotiescumque licebat, sociis magna sua voluntate inserviebat; itaque cum iis se gerebat, ac si ex mera gratia in Societatem esset admissus ut ceteris famularetur.

Jam in corporis maceratione par erat infensissimo sui hosti; familiaria illi aspera cilicia, acres verberationes, jejunia, acerrimus durus & inquietus somnus super nuda humo ac tabulis; nihilque propius fuit, quàm ut modum in iis excederet, nisi Præsidum vigilantia inhibuisset. Quod vitium in tironibus laudabile propè dixerò: quoniam magni animi index est, & non vulgaris virtutis prænuncium: in Vincentio autem magis virtuti affine, quod ab egregia mentis depressione enatum erat, cui pœna omnis infra meritum levissimæ noxæ videri solita est. Ita factum aliàs, ut cum æditui socium atque adiutorem

Corporis sui hostis acerrimus

torem

torem ageret, faxque cerea fortuito è manibus ejus elapsa confracta esset, continuo ad ministrum accurrerit, poenamque delicti petierit. Cui ille, *Quid tibi commeritus videris, ait, ob incuriam istam, neglectumque religiosæ paupertatis?* (Sic religiosæ scholæ loquuntur) *fustuarium,* inquit Vincentius. & sic ego censeo, subjecit minister. *Igitur prandii tēpore triclinium circuibus, noxam hanc Novitiis confitens: quos identidem rogabis, ut te in illius poenam fuste excipiant. Et si quis hanc gratiam tibi præstare paratus erit, a quo animo tolerabis ictus, ac pro iis habebis gratias.* Hæc ille. Cùm ergo pransuri confedissent tirones, adest Vincentius, triclinium obit, culpam ingeminat, fustuarium in poenam exposcit. Silent omnes, demissionis exemplo, non culpæ aut poenæ intenti: donec ad eum pervēnit, qui Præsidis jussu, quod rogabatur, promptum se exequi dixit. Tum Vincentius hilari vultu gradūque citato ad crassum nodosumque fustem, quem ad id paraverat, se convertit, quando ab obvio, qui cuncta spectaverat, ministro re infecta ad mensam missus est: sanè incestus, uti spe publicæ

VINCENTII CARAFÆ. Lib. I. 61
publicæ & probrosæ verberationis fuerat
exhilaratus. Sed ad mercedem divinam,
tentasse pulchrum facinus; fecisse est, ubi
sola voluntati deest facultas.

Sed hæc impræsentiarum. Nam de pe-
culiaribus virtutum exemplis posteriore
libro propriè agendum. Nunc in argu-
mentum provectæ vel in tirocinio virtu-
tis Vincentii, non inane ostentum pro-
fero. Mendicabat ipse adhuc novitius per
urbem Neapolitanam, cum è prima no-
bilitate vir eum attentius intuitus, anim-
advertit toto vultu ac capite cælestibus
radiis coruscare: Attonitus spectaculo,
in ipsius comites novitios pariter mendi-
cantes convertit oculos: at nihil in illis
simile. Interpretansque hoc viso raram
cœlitus ostendi virtutem, eminus sequi-
tur euntes usquedomum probationis, to-
tòque itinere idem è Vincentio splendor
emicat. Quo domum ingresso, tironum
magistrum (nomen illi Horatio Sabbati-
ni) ad se accersitum de tota re certio-
rem facit, rogátque, quis ille juvenis sit. Ho-
ratius ad certius indicium, Novitios om-
nes, obtenta consilio nescio qua causa,
ad hortum vocat. Inter eos comparet

Novi-
tius
quidē,
sed ad-
ulta vir-
tute

Vincen-

Vincentius, atque ex omnibus à viro nobili dignoscitur idem ipse, quem fulgere viderat: auditóque quis foret, de Magistri venia, paucis cum eo de divinis rebus ad animæ suæ solatium collocutus, ad suos se recipit, cum præclara scilicet virtutis ejus existimatione, cum præsentis, tum etiam futuræ, cujus tam faustum omen præceperat. Cui affine est alterum, quod haud multo post, nempe primo, vel secundo, quo studiis in Societate operam Vincentius dabat, anno contigit. Quondam enim cum R. P. Albizius, patria Florentinus, sanctimonia & frequentibus cæli favoribus clarus, ac juvenum nostrorum in Collegio Neapolitano ordinarius confessarius, excipiendis eorum exomologesibus ad cubiculum rediret, inter alios operientes, Vincentium vidit miram radiantem luce, attonitusque eodem gradu constitit aliquamdiu, & in illum oculos avidè intendens, quam de angelica ipsius integritate opinionem conceperat, non parum confirmavit: adeo ut Nostris postmodum cum pietatis ac reverentiæ sensu dictitaret, se Sancti juvenis confessiones (Vincentium intelligebat) solitum

tum audire. Nimirum hortulani more, lectissimi inter ceteros floris culturâ adeo gaudentis, ut lætitiâ nequeat dissimulare.

Ceterum biennio probationis expleto, votisque Religionis, ea quam credere par est, animi devotione Deo nuncupatis, ad altiora studia missus est. Et quoniam frequenter usuvenit, ut nisi principio & intentiore cura malum prævertas, ferventis ingenii labores pietatis succo mentem exhauriant, & sciendi cupido sacris commentationibus otium suffuretur, simul ac illam palæstram ingressus est, sollicitè providit, ne vel temporis punctum divinis negotiis decederet. Quam in rem hæc, quæ subjecta sunt, cælestis sapientiæ decreta, in codiculum relata, ut ad manum essent, sibi deinceps accuratè observanda proposuit. 1. *Primum tibi studium esto legere Christum cruci affixum. Recurrat animo illum eo maxime loco mitem esse, & humilem corde; penitusque cruciatibus & mortis angustiis opprimi. Hoc ex libro desiderium eius causâ patiendi hauries.* 2. *In aliarum disciplinarum studiis eum modum teneto, quem Præfecti præscripserint: quippe sicuti*

E tyra-
cinio
mitti-
tur ad
studia.
Studen-
tis pu-
rissima
mens,

sicuti leges nostra precipiunt, non alia studendi causa proposita tibi esse debet quàm obedientia, & caritas obedientiæ amica. Quapropter extra tempora studiis destinata, ita mentem ab iis avertes, ut si nunquam applicuisses. Et verò Angelicum Doctorem ferunt sic orasse, ut interea nulla de studiis obreperet cogitatio; sic studuisse, ut nulla de oratione. Quo pacto non cupiditate sciendi, multò minus scientiam venditandi, sed solo obediendi studio studiis te commodabis, atque adeo facile cum res feret, subtrahes. 3. Ingens præmium ita studentibus propositum mentis tuæ oculis crebrius obiiciendum. Et contra si secus faxis, expectandum tibi funestum illud: Recepisti mercedem tuam, inanem scilicet exsaturata curiositatis fructum, oblectationem. 4. Fixum omnino tibi certumque maneto, studendum ut pareas, non parendum ut studeas. Rursum edico, non tibi statuendum esse alium studiorum finem, quàm obedientiam. Sic enim, cum Supremo Iudici sistere, confidenter illi dicere poteris, quod quispiam Sanctus vir, Redde quod promissisti, quia fecimus quod iussisti. Hæc ipse sibi: nec sanctiùs decrevit, quàm præstitit constantiùs. Illud

Aug.
serm. 16.
de verb.
Apost.

Illud imprimis studuit, ut potius ex
JESU cruci suffixo virtutum usum, abdi-
 cationemque omnis humanæ voluptatis,
 quàm ex libris ac dictatis arcana scien-
 tiarum edisceret. Quare cùm nulla vo-
 luptatum cum ea conferri possit, quam
 reconditarum rerum maximè recens
 scientia parit, cumque ipse R. P. Antonii
 Palumbi, magistri sui iudicio, nulli fre-
 quentium condiscipulorum cederet inti-
 mis Theologiæ rimandis, & seipsum &
 voluptatem è studiis sponte natam sus-
 pectam habuit. enimverò metuere cœpit
 castissimi voti juvenis, ut unicam Numi-
 nis gloriam, nevè ullam in studiis oble-
 ctationem spectaret. Et quia nec eam
 voluptatem, è scientia derivatam; nec
 metum illum aut dubitationem depelle-
 re ab animo per se poterat, certus abdi-
 care abjicereque omnia, quæ Deum uni-
 cè quærenti fraudi esse queant: Modera-
 tores missionem à studiis flagitavit; uná-
 que descensum ad fratrum laïcorum con-
 ditionem. Sed tantùm abest, ut obtinue-
 rit, ut etiam eo nomine aptissimum ad
 studia religiosè tractanda judicarint: nec
 enim certior virtutis index, quàm oppositi

Fugitās
 volu-
 ptatis
 è scien-
 tiâ sca-
 turien-
 tis

E

vitii

vitii metus. Perrexit itaque in studiis: sed contrà, quàm metuebat, nec de pietatis fervore, nec de cura uni Deo placendi, quam è tirocinio attulerat, quidquam remisit: quin etiam utrumque in dies intendit.

Et pri-
mi fer-
voris
retinēs,

Festos igitur dies, utpote Deo sacros, omnino totos eidem reddebat; partim piis libris legendis, partim rebus divinis commentandis, partim precibus fundendis. Et quamvis perenni mentis labore caput oppidò fatigatum vix sustineret; numquam tamen ei levando quietem captabat ullam, aut ferebat: perpetua sensuum compressione sibi Deoque intētus. Quamobrem vacationis etiam à studiis dies, quot hebdomadis concessos ad reficiendas ingeniorum vires, vel negotiis divinis, vel ægrorum in Nosocomio Neapolitano jacentium ministerio dabat, quasi si vili isto laboriosoque famulatu levaretur. Quibus ex rebus Patribus nostris enata occasio est, Vincentium cum Beato Aloysio componendi: iis nominatim qui utroque familiariter usi fuerant: Nec ille huic inferior visus, seu vitæ integritate, seu perpetua cum Deo familiaritate, seu

adeo ut
jam tū
cum B.
Aloysio
confer-
retur

sui

fui contemptu, seu voluntariis cruciamentis, seu modesta corporis compositione. Et erant, qui sanctimoniam Vincentii blandius splendescere dicerent, ob intermicantem illi morum suavitatem: qua mixtura quemadmodum nihil amabilius, ita nihil ad virtutis imitationem pertrahit potentiùs. Sanè permulti hoc magnete tracti Vincentio adhærebant.

Quæ res, opinor, supremum Moderatorem nostrum impulit, ut Vincentium incundæ Theologicæ palæstræ Romam acciret, ad spargenda Collegio Romano atque adeo Societate universa virtutum exempla; quippe quòd illud universæ quasi seminarium sit. Quamquam autem Romæ annum unicum commoratus est, quod grave illi esset & insalubre cælum Romanum: tantillo tamen spatio, benignioris instar astri, pluribus ad virtutem profuit, nec paucos à mundi inaniis ad solida Religionis bona traduxit. Horum oculatus ac locuples testis R. P. Nitardus Biberus, Rhæni superioris Provincialis, qui ad litteras admodum R. P. Florentii de Montmorency id temporis Generalis Societatis JESU Vicarii, de obitu admodum R.

Exempli
causâ
Romæ
ad
Theo-
logicū
cursum
voca-
tur.

P. Vincentii rescripsit in hanc sententiam:
 „ Litteras Reverentiæ vestræ 10. Junii datas
 „ accepi, simulque luctuosum nuntium de
 „ admodum R. P. nostri Vincentii Carasæ
 „ morte, omni profectò sanctimonix gene-
 „ re illustris. Quemadmodum autem tanti
 „ viri jactura tam inopinata non mediocri
 „ nobis fuit mœrori: ita virtutum ejus me-
 „ moria pari stimulo ad earum imitatio-
 „ nem. Equidem sanctè testari possum,
 „ me dum Romæ, jam à 33. annis, Germa-
 „ nici Collegii alumnus operam Theologiæ
 „ navarem, solo illius aspectu scholam in-
 „ gredientis, in eaque confidentis, ad sæ-
 „ culi contemptum vehementiùs impul-
 „ sum fuisse, quàm si triduum exercitiis
 „ S. P. nostri Ignatii dedissem. Summâ, &
 „ condiscipuli mei, & ego ipsum pro sancto
 „ ac pro Angelico juvene habebamus.
 „ Hæc ille Moguntia 9. Julii 1649.

Valetu-
 dinis
 causâ
 redit
 Neapo-
 lim

Neapoli verò, quò, repetente Neapo-
 litano Collegio, florentissimæ illius Aca-
 demix bono remissus est, uti diutiùs ju-
 ventuti illuxit modestiæ, ac reliquarum
 virtutum exemplis, ita in plurium pecto-
 ribus vitæ sanctioris studium accendit.
 Occupabant scholarum auditores horis
 integris

integris earum tempus, ut Vincentii intrantis modestissimo habitu oculos animosque pascere: eminusque viso, ecce (inter se aiebant) ecce sanctus adest. In schola vix ab eo oculos avertere: observare tacite nutus illius omnes: mirari invicem silentii tam tenacem, ut nullum unquam ex ore suo excidere fineret verbum: tam alienum à curioso aspectu, ut oculos semper demissos teneret: tam denique modestiæ studiosum, ut ne importunas quidem muscas abigeret, quasi si earum aculeum non sentiret, aut velut illi interpretabantur, si divinam ecstasim pateretur. Postremo, Vincentii mores ac sanctimonia tantam vim intuentis & admirandæ juventæ animis fecit; ut illius æmulandæ studio, multi è mundo, ut vocamus, ad religiosa claustra convolarint. Quæ vis etiam domi atque in religiosa familia valuit. Si quis enim progenio Italicæ gentis, excitatori erat indole, quàm ut intra modestiæ limites per se ipse consistere posset, Vincentio eadem cellâ consociabatur, quò illius aspectu tamquam perpetua suaviq̃ue censura corrigeretur. Usque adeo ratum est unicum

hominem sanctum plurimis sat amplum theatrum esse, eoque tacente omnes illius nutus virtutem animi presentare, nec sine pio motu spectari posse.

Despicientia
sui multis
externis
prodest.

Verum ad has & eiusmodi animorum conversiones, plus etiam contulere plurimae frequentesque vexationes sui, ludibriaque famae à Vincentio ultrò quaesita. Apparando ad festos dies sanctius celebrandos animo, solitus erat veste in lacerata Collegii janua à genibus stipem à studiosis petere. Aliàs in simili veste Neapolim mendicans obibat, & subinde ex collecta stipe prandium egentibus instituebat pro Collegii foribus, ubi & edebat ipse cum illis: neque aliud quàm quod reliquum fecerant; seu quia minus arrideret palato, seu quia domum deferre pigebat. Quondam Neapoli, stipem eodem amictu, & mantica insuper ex humero pendente, ostiatim corrogando, demum palatium paternum attigit numeroso mendicabulorum comitatu cinctus: quippe quibus acceptam stipem impertiri confuesset. Vidit illum patruus ille Capuae Prior è fenestra: statimque acerbo suffusus pudore, & ira exardescens, quam intoleran-

intolerandum hoc, ut rebatur, familiæ Carafæ probrum concitaverat, fuste arrepto descendit, propiorque factus illum in caput Vincentii intentavit; & nisi socius avertisset, hominemque quâ precibus, quâ rationibus mitigasset, non nisi verberibus malè exceptus discessisset Vincentius. De cetero vicem verberum supplevit ingens in eum exoneratus convitiatorum cumulus. Jam enim probrosum lixam, jam infame mendicabulum, jam bipedum ineptissimum, jam claro sanguine indignissimum occlamitans, tandem in malam crucem abire jussit: gaudentem profectò Apostolico more contumeliâ; sed laticiam temperabat, quòd verberibus dignatus non esset.

Peracto Philosophiæ curriculo, ut quantocyus fieri poterat, præcipuis ac publicis Societatis muneribus, quibus natura virtusque eum aptaverant, admoveretur, monitus est à R. P. Provinciali, sese ut ad ineundam proximè Theologiam pararet. Nimirum præter morem Societatis, quæ studia ista humaniorum magisterio ad aliquot annos continuato interfecare amat. At prærogativa illa, quæ aliis dum obtingit,

Omnis
præro-
gativæ
impa-
tiens

non vulgarem de se opinionem, lætitiã-
 que parere nata est, lachrymas etiam, &
 singultus ex ipso elicit. Cùm enim ex
 condiscipulorum sermonibus & aggratu-
 latione comperisset Præsides non eò ad-
 ductos, quòd regendæ juventuti ineptum
 censerent (quæ cogitatio primùm non
 parum illum solabatur) sed quòd altiori-
 bus muniis parem; confestim ad R. P. Vin-
 centium Maggii rebus spiritualibus præ-
 fectum se contulit, provolutusque in ge-
 nua, manantibus lachrymis oravit, ut à
 Moderatoribus obnixè contenderet, ne
 se præter reliquorum morem docendis
 humanioribus eximerent. Quam in rem
 tam multa congestit demissionis pariter
 ac doloris argumenta, quæ ipse rationum
 momenta ducebat, tamque appositè di-
 xit, ut Maggio persuaserit, & hic Præsi-
 dibus, dandum id ejus dolori, & humili-
 tati in præsentia cedendum. Quare sum-
 mo suo gaudio ad docendam Salerni
 grammaticam destinatus est.

Gram-
 maticã
 ex voto
 docens
 qui se
 gesserit

Quemadmodum autem ceteris rebus,
 quas ad Numinis obsequium aggredieba-
 tur, se totum impendebat; ita huic maxi-
 mè ministerio, in quo & plurimum mo-
 menti

menti ad animarum subsidium, & ad charitatis, patientiæ, submissionisque exercitamentum, non parum opportunitatis inesse noverat. Quocirca sibi suisque discipulis non mediocriter profuit: his quidem, junctis docendi sedulitati, industriæque multiplici, angelicæ vitæ exemplis: sibi autem demissione animi ac nitore. Mirum dictu! discipulorum censuræ ipse angelicus magister mores suos subiciebat; atque ut nævos suos sibi liberè aperirent, hortabatur: etiam proposito præmio. Quæ liberalitas acuebat scilicet adolescentum oculos, gestuum magistri verborumque observandis erroribus; sed cum nullos deprehenderent, præmii cupidine eorum umbram vitio illi dabant. Quale illud, quod quondam è discipulis quispiam objecit Vincentio, clericalem ejus tonsuram plus æquo ad lævam vergere: qui tamen nec indonatus abiit. Porrò à scholæ laboribus ac curis, ut corpus ac animum tantisper reficeret, domum regressus, auram liberiolem è fenestra captabat, sed maximè cælestem ac divinam. Quippe eminens prospectans sublimem crucem, ejus in aspectu im-

motus hærebat, ac deinde manantibus gaudio lacrymis perfundebatur, scilicet ad magistri divini præceptiones è libro illo Sanctorum, unde dum amare discitur, condiscitur & labore & ærumnis gaudere. & verò gravi per sese scholarum oneri multiplicem operam in animarum subsidium adjungebat. Identidem enim egenos vagosque in unum locum cogere, fidei morumque doctrinam eis exponere, eosdem ad exomologesim conducere solitus erat. & fortunabat illius studium Deus complurium ad meliorem vitam traductione, quoniam fideli servo, atque adeo nihil sibi arroganti, operam jungere gaudebat.

Item
Philo-
sophiã

Sed illa cura salutis animarum visque divina potissimum enituit, dum in Neapolitano Collegio Philosophiæ placita explicaret. vide autem prius ejus ad hoc magisterium apparatus. Ad tirocinium Societatis secessit: ibique cælestis sapientiæ discipulo, quam humanæ Philosophiæ magistro propior fuit. Visebatur super illius mensa Aristoteles cum Thoma de Kempis; scripta item philosophica cum asceticis; quòd Philosophiam Theologiæ mysticæ

mysticæ rectè sociari sciret: quemadmodum Dominæ ancillam, ut in tempore famuletur. De cætero inter docendum sive disputaret, sive privatim illius scientiæ abdita rimaretur; ingenium præferbat non perspicuum magis quàm profundum. Acer autem erat in concertationibus, sed sine aculeo iræ aut tumore superbiæ, neque aliam ullam animi perturbationem prædebat, ratus disputationem ingeniorum inter se pugnam esse, non animorum. Sacræ porrò illius culturæ discipulorum argumentum sat efficax est, quòd ex iis plus sexaginta ad cælestem religiosorum Ordinum sapientiam confluerint; & qui sæculo nuncium non remisere, Christianæ pietatis officiis præclare deinceps perfuncti sint. Ad quod plurimum contulit suave simul & efficax vitæ illius exemplum, sine voce eloquens, liquidoque demonstrans, fluxa mundi contemptu, solum Deum amore, sola æterna votis nostris digna esse. Accedebant singulis diebus modò breviores, modò longiores disceptationes super præcipuis ac gravissimis Christi effatis, Christianorumque scitis, quorum objectu ac lumine

lumine

lumine acuuntur mentis oculi, perspicuuntque tum demum eas res, quibus fallax species pretium facit, planè nihili faciendas esse, si præsertim cum æternis comparentur. Eapropter frequens illi sermo de fine, ad quem conditi à Deo sumus: de malitia & pœnis peccati, quod mortales ab eo fine avertit: de vanitate curarum laborumque humanorum: de momento illo, quo pereunt universa tantis parta laboribus: frequentissimus de æternitate felice vel infelice, quæ ex eo momento pendet. Quibus sermonibus pondus ingens additum à diviniore illo spiritu, quo hæc differabat. Hic enim animis sese quasi immittens propè eosdem motus in iis ciebat, quos in se experiebatur Vincentius: adeo ut se denique dederent vel Deo per Vincentium vincenti, vel Vincentio per Deum. Quos inter cùm bonus numerus Societati se adjunxisset; ipsemet Rector illis tironibus impositus est, è medio secundi curriculi Philosophici avulsus; ut quos sublimiori sapientiæ initiaverat, illius arcanis penitus imbueret. Sed de hac aliisque ejus præfecturis, ac regendi peritia, simul
agendum

VINCENTII CARAFÆ. Lib. I. 77
agendum suo loco, ne dicta repetere
cogamur.

C A P U T V.

*Vetus & infrequens Beata Vir-
ginis apud PP. Societatis IESV
Sodalitium nobilium Equitum
pristinæ celebritati vigoriq; re-
stituit, ac subinde utrumque
auget.*

VT mortales, sic mortalium omnia
sensim deficiunt; & nî reparentur,
ad interitum sponte sua tendunt. Eximia
potissimè: quoniam infueto vel naturæ
vel gratiæ quasi conatu parta eodem con-
sistunt, qui utique diuturnus esse non po-
test. Communi hoc vitio defloruerat le-
ctissima olim nobilium Equitum Sodali-
tas in Domo Professâ Neapoli Virgini
Natae sacra, tam paucos jam numerans
Sodales, ut præter decus, Sodalitii quo-
que ac cœtus nomen propè amisisset. Re-
staurandæ vir navus, multisque animi
opibus

Sodali-
tii No-
bilium
Equitū
curam
suscipit.

opibus